

SERAMİK
ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ
THE JOURNAL
OF CERAMIC RESEARCH

Geliş Tarihi / Received : 30.10.2022
Kabul Tarihi / Accepted: 27.12.2022
Yayın Tarihi / Published: 31.12.2022
Araştırma Makalesi / Research Article
DOI: 10.55061/srmka.1212733

Makale Künyesi / Citation: A. Şengül, “2020 Yılı Syedra Kazı Çalışmalarında Bulunan Bir Grup Geç Roma D Seramiği”. SRMKA 4, 2022, 168-191.

2020 YILI SYEDRA KAZI ÇALIŞMALARINDA BULUNAN BİR GRUP GEÇ ROMA D SERAMIĞI

A GROUP OF LATE ROMAN D CERAMICS FOUND IN SYEDRA EXCAVATIONS IN 2020

Ayşe ŞENGÜL*

Özet

Antalya ilinin Alanya ilçesinde bulunan Syedra Antik Kenti, modern kent merkezinin 20 km güneydoğusunda Seki Mahallesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Kent bir tepe üzerinde konumlanan yaklaşık 400 m rakımı ile görkemini gerek mimarisi gerekse konumu itibarıyla gözler önüne sermektedir. Çeşitli araştırmacı ve gezginlerin uğrak noktası olan Syedra'nın MS 314-324 tarihlerinde İsauria Bölgesi'ne ait bir kent olduğu, daha sonraları ise Dağlık Kilikya Bölgesine ait kentlerden biri olarak sayıldığı bilinmektedir. Bu özelliği ile Kilikya ve Pamphylia Bölgeleri arasında bir köprü niteliği taşımaktadır. Jeopolitik konumunun verdiği bir diğer özellik ise liman kenti olmasından ötürü ticari faaliyetlerini geliştirmiş ve yakın bölgelerin (Kıbrıs, Doğu Akdeniz, Kuzey Afrika) kültürleri ile yoğun ilişki halinde olmuştur. Bu etkileşimin sonuçlarından birisi de kazı sırasında çokça rastlanılan seramik buluntulardır. 2020 yılında kazısı gerçekleştirilen merdivenlerde çeşitli formlarda seramikler yoğun olarak ele geçmiştir. Buluntular arasında MS 4.-7. yüzyıllar arasına tarihlenen Geç Roma D seramikleri ağırlıklı form grubu olarak karşımıza çıkmaktadır. Üretim yerleri belli olmayan bu seramiklerin katkı maddeleri birden fazla merkezde üretilmiş olabileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Syedra, Kilikya, Geç Roma D, Ticaret, Kültür

Abstract

The Ancient City of Syedra is situated in the Alanya district of Antalya province, located within the borders of Seki Mahallesi, 20 kilometers southeast of the modern city center. The ancient city, spread over the hill at an altitude of approximately 400 meters, reveals its magnificence in its architectural style and location. It is well-known that Syedra, a frequent destination for many researchers and travelers, was a city belonging to the Isauria Region between 314 and 324 AD and was later considered one of the cities belonging to the Mountainous Cilicia Region. With this attribute, it is a bridge between the Cilicia and Pamphylia regions. Another trait given by its geopolitical position is that it has developed its merchantable activities due to being a port city and has been in close contact with the cultures of the nearby regions such as Cyprus, Eastern Mediterranean, and North Africa. One of the results of this interaction is the ceramic finds particularly found during excavations. Various forms of ceramics were discovered in the stairs area, which was excavated in 2020. Among the findings, Late Roman D ceramics

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji ABD. Karaman, TÜRKİYE, E-posta: ayse.sng17@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-0407-5363

dated between the 4th and 7th centuries AD appear as a predominantly form group. The additives of these ceramics, of which production places are yet undetermined, indicate that they might have been produced in more than one center.

Keywords: Syedra, Cilicia, Late Roman D, Trade, Culture

Giriş

Antalya ilinin Alanya ilçesinde bulunan Syedra Antik Kenti, konum olarak merkezin 20 km güneydoğusunda Asar Tepe olarak da bilinen Seki Mahallesi sınırları içerisinde yer almaktadır (Fig. 1). Yaklaşık 400 m rakıma sahip olan Syedra, bu özelliği ile Dağlık Kilikia kentlerinin tipik bir örneğini temsil etmektedir¹.

Kent, Antik Çağda Kilikia ve Pamphylia Bölgeleri arasında konumlanmaktadır². MS 314-324 tarihlerinde kentin İsaoria Bölgesi'ne ait bir kent olduğu düşünülse de daha sonraları Dağlık Kilikia Bölgesi'ne ait kentler arasına dâhil edilmiştir³. Kent yerleşimi dağlık arazi olması sebebiyle doğal bir savunma mekanizmasına ve önemli su kaynaklarına sahiptir. Stratejik konumu sayesinde Kıbrıs, Doğu Akdeniz ve Kuzey Afrika ile ticari ilişkilerinin olduğu düşünülmektedir⁴. Kentte 2020 yılına kadar kazı çalışmalarında bulunan en erken seramikler Hellenistik Döneme tarihlenmekteydi. Bununla birlikte 2020 yılı Syedra Antik Kenti kazı çalışmaları sırasında yüzeyde rastlanan Demir Çağ seramik parçalarını inceleyen H. Ergürer⁵, kentin tarihinin MÖ 9. yüzyıla kadar indirilebileceğini belirtmiştir.

Kentin Tiberius (MS 14-37) Dönemi'nde 'CYEΔPE' ya da 'CYEΔPEΩN' lejantıyla sikke bastığı⁶, eşi Salonina Dönemi'ne kadar belli aralıklarla basılmaya devam ettiği bilinmektedir⁷. Kentin yapı elemanları, bulunan yazıtlar ve antik kaynaklar kentin dini açıdan önemli olduğunu göstermektedir. Özellikle sikkeler üzerinden elde edilen bilgiler kentin Ares kültürüyle de ilişkili olduğunu göstermektedir⁸.

¹ Hüber 1993, 31-45.

² French 2014, 11; Can 2017, 38.

³ Güzel 2018, 51; Karamut 1997, 50.

⁴ Can 2017, 38.

⁵ Demir Çağ Seramikleri Hatice Ergürer tarafından değerlendirilmektedir.

⁶ Mitford 1980, 1247.

⁷ Güzel 2018, 59.

⁸ Erhan 2014, 60.

Syedra Antik Kenti MS 2.-3. yüzyıllarda en zengin dönemlerini yaşamış ve Bizans Dönemi'nde de önemli piskoposluk merkezleri arasında sayılmıştır⁹. Yapılan araştırmalar kentteki yerleşimin MS 13.-14. yüzyıllara kadar devam ettiğini ortaya koymuştur¹⁰.

Kentin isminden ilk kez Beaufort 19. yüzyılda bahsetmiş, yüksek bir tepede konumlandığını belirtmiştir¹¹. Heberdey ve Wilhelm 1891-1892 yıllarında kent üzerine ilk araştırmaları yapmış ve Syedra'ya ait yazıtlardan bazılarını değerlendirmiştir¹². Ardından G. F. Hill'in 1900 yılında yapmış olduğu sikke yayınında Syedra'dan bazı sikkelere de yer vermiştir¹³. Nollé- Şahin-Vorster, Hellenkemper-Hild, De Souza gibi araştırmacıların da yazıtlar üzerine epigrafik araştırmalar yürüttüğü bilinmektedir. G. Hüber ise 1967 yılında kentte araştırmalar yapmış, 1990-2000 yılları arasında kentin mimari çizimlerini yaparak bilim dünyasına tanıtmıştır¹⁴. 1993- 1999 yılları arasında Alanya Müzesi tarafından çevre düzenleme ve temizlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir¹⁵. 2019 yılında Alanya Müzesi ile ortak yapılan kazılar, 2020 yılında H. Ertuğ Ergürer'e devredilmiştir. Çalışmalar araştırmacının başkanlığında halen devam edilmektedir¹⁶.

Sütunlu Cadde'den Akropol'e Çıkan Ara Merdiven Kazı Çalışmaları

Uzunluğu 218 m olarak ölçülen Sütunlu Cadde'de çalışmalara ilk kez 1994 yılında, Alanya Müzesi tarafından başlanmış ve alanın 124 m ölçülerindeki bölümü temizlenmiştir. Makale konusunu oluşturan seramiklerin bulunduğu merdivenler cadde duvarının doğusundaki nişler ve batısındaki dükkânlar arasında bir üst terasa doğru yükselmektedir. O dönemde ilk sahanlık kısmında çalışmalar yapılsa da devam edilmemiştir. Merdivenler 2020 yılında tamamen açığa çıkarılmış, bu sayede Sütunlu Caddeyi bir üst terasta bulunan Bouleuterion'a ve Akropol'e bağladığı tespit edilmiştir¹⁷(Fig. 2).

Merdivenlere giriş 2.05 m genişliğindedir. 2 adet merdivenden sonra 2.50 m derinliğinde bir sahanlık bulunmakta, bu sahanlıktan sonra merdivenler doğuya 22 basamak yükselmektedir. İlk basamakta 1.80 m olarak ölçülen uzunluk son basamakta 2.13 m olarak

⁹ Karamut 1997, 50.

¹⁰ Karamut 1997, 50.

¹¹ Beaufort 1817, 70-71.

¹² Haberday- Wilhelm 1986, 146-147.

¹³ Hill 1900, 157-161.

¹⁴ Hüber 1993, 52-53, 57- 58.

¹⁵ Can 2017, 39.

¹⁶ Syedra Kazı başkanı H. Ertuğ Ergürer ve Yüksek Lisans danışmanım Hatice Ergürer'e katkı ve destekleri için teşekkür ederim. Ayrıca Syedra'da emeği geçen ekip üyelerine teşekkürü borç bilirim.

¹⁷ Ergürer vd. 2020, 291.

kaydedilmiştir. Birbirinden farklı uzunluk ve derinlikte olan merdiven basamaklarının belli bir standardı olmadığı görülmüştür (Fig. 3).

22. basamakta merdiven tekrar ikinci bir sahanlık yapmaktadır. Bu alanda daha sonra eklendiği düşünülen düzensiz 3 basamak merdiven bulunmaktadır. Sahanlıkta kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu 2.70 m uzunluğunda bir duvar bulunmaktadır. Bu sahanlıktan sonra 6 basamak merdiven batıya doğru bir dönüş yapmakta ve 3. bir sahanlık oluşturmaktadır. 3. sahanlıkta başka bir alana girişin sağlandığı düşünülen kapı eşiği bulunsa da Bouleuterion'a bağlanan açıklıktaki basamaklar korunamamıştır (Fig. 4-6).

Tamamen dolgu toprağından oluşan merdivenlerde kazı sırasında tabaka tespiti yapılamamıştır. Ele geçen buluntuları sikkeler, metal, kemik ve taş objeler, cam parçaları, dokuma ağırlıkları, Bizans seramikleri, amphora parçaları, pişirme kapları, kapaklar, testiler ve çoğunluğu MS 4.-7. yüzyıllara tarihlenen Geç Roma D seramikleri oluşturmaktadır.

Kıbrıs Geç Roma D Seramikleri (LRD)

Geç Roma D seramiklerinin, Kıbrıs üretimi olduğu düşünülen Doğu Sigillata D seramiklerinin devamı niteliğinde olduğu düşünülmektedir¹⁸. Bu seramikler ilk kez Waage tarafından Antiocheia seramiklerini incelediği yayınında Geç Roma D grubu olarak tanımlanmıştır¹⁹. Ancak form, bezeme, astar özellikleri göz önünde bulundurularak ilk kez Hayes tarafından gruplandırılmış, 12 form tipi belirlenmiş ve Cypriot Red Slip Ware (Kıbrıs Kırmızı Astarlı Seramik) olarak adlandırılmıştır²⁰. Bu sınıflandırma halen günümüz seramik çalışmalarında da kullanılmaktadır. Bu gruba 1977'de C. Williams Anemurion kazılarında ele geçmiş yeni formlar eklemiştir²¹. N. Fırat 1999 yılında Perge'de aynı form özelliklerine sahip ancak farklı hamur özellikleri taşıyan seramikler tespit etmiş, Kıbrıs taklidi olarak adlandırdığı bu seramikleri, yeni belirlediği form gruplarını da ekleyerek bilim dünyasına kazandırmıştır²². Meyza, 2007 yılında Nea Paphos buluntuları ışığında Hayes'in formlarını da göz önünde bulundurarak bu gruba yeni formlar eklemiş ve detaylı bir güncelleme yapmıştır²³.

Kıbrıs'ta bu seramiklere ait fırın kalıntılarına dair herhangi bir ize rastlanmasa da Hayes bu seramiklerin üretim yerinin Kıbrıs olduğunu ifade etmektedir²⁴. Kıbrıs'ın yanı sıra

¹⁸ Tekocak 2007, 16; Meyza 2007, 17-21.

¹⁹ Waage 1948, Form. 31-32, s. 930.

²⁰ Hayes 1972, 371-386.

²¹ Williams 1989, 34, fig.15 no: 191-194.

²² Fırat 1999, 36-64.

²³ Meyza 2007. (Detaylı bilgi için bkz.)

²⁴ Hayes 1972, 371-386.

Anadolu'nun güney kıyılarında da üretim merkezlerinin varlığı söz konusudur²⁵. Özellikle N. Fırat, C. Williams ve J. Poblome'nin araştırmaları sonucunda yapmış oldukları yayınlar Anadolu'nun güney kıyılarında da üretiminin varlığını destekler niteliktedir. Farklı atölyelerde imal edilen bu seramiklerin üretim alanlarını J. Poblome ve N. Fırat 2011 yılındaki yayınlarında "Geç Roma D koinési" olarak tanımlamışlardır²⁶. Bu koiné Akdeniz'in batı ve orta kesimlerini içinde bulunduran bir alanı oluşturmaktadır. Perge, Hierapolis, Sagalassos'ta ele geçmiş seramiklerin arkeometri incelemeleri ve yüzey özelliklerinin farklı olması dolayısıyla Kıbrıs formlarını taklit eden ve yeni formlar üreten bir seramik fırınının varlığı kanıtlanmıştır²⁷. Ayrıca Pednelissos'taki fırın kalıntıları sadece Kıbrıs'ın değil Anadolu'nun da seramik üretimine dâhil olduğunu kanıtlamak açısından önem arz etmektedir²⁸. Aspendos'ta rastlanan fırın atıklarının ele geçmesi de bir fırın kalıntısının daha gün yüzüne çıkabileceğine işaret etmektedir²⁹. Syedra'da henüz seramik üretim izlerine rastlanmasa da bahsedilen Geç Roma D koinésine dâhil olması muhtemeldir.

Kıbrıs üretimi seramiklerin kili ince elenmiş, pürüzsüz ancak içeriğindeki kireç katkısı gözle görülebilir niteliktedir³⁰. Hamur rengi sarımsı turuncu, kahve tonları, bordo, kırmızı, pembemsi kırmızı gibi renklerden oluşmaktadır³¹. Kapların yüzeyinde genellikle hamur renginin bir ton koyusu astar olarak kullanılmaktadır³². Kapların iyi ya da kötü pişirilmesine göre yüzeyi parlak ve mat özellik gösterebilmektedir³³. Bezeme repertuarını ise dış yüzeydeki rulet bezeme oluşturmaktadır. Yaprak tarzı bezemeler ve yivler de süsleme aracı olarak tercih edilmiştir³⁴.

Hayes bu kapların MS 4. yüzyılın sonlarından MS 700'lere kadar yapıldığını söylemektedir³⁵.

Formların genellikle tabak, kâse, leğen gibi formlardan oluştuğu göz önünde bulundurulursa, bu kapların günlük kullanım kapları olduğu çıkarımı yapılabilmektedir.

²⁵ Jackson vd. 2012, 89-114.

²⁶ Poblome- Fırat 2011.

²⁷ Poblome vd. 2001.

²⁸ Köse 2017, 184-185.

²⁹ Köse 2017, 184.

³⁰ Jackson vd. 2012, 89-114.

³¹ Hayes 1972, 371-372.

³² Kısa 2019, 38.

³³ Öz 2020, 71.

³⁴ Hayes 1972, 372.

³⁵ Hayes 1972, 371.

Syedra'da Bulunan Geç Roma D Seramikleri (LRD)

Syedra antik kenti, Sütunlu Cadde'den Akropole çıkan ara merdivende ele geçmiş seramiklerden LRD grubuna ait bir grup seramik bu çalışma kapsamında incelenmiştir. Hayes'in sınıflandırmasından yola çıkarak Syedra'da 8 form (Form 1, 2, 6, 7, 8, 9(A-B-C), 10, 11) tespit edilmiştir.

Kentin seramikleri Kıbrıs örnekleriyle form olarak aynı özellikleri gösterse de hamuru, katkı maddesi açısından farklılık göstermektedir.

Hayes Form 1: (Kat. No. 1-2, Fig. 7/1-2) Bu formda basit ağız hafif kalınlaştırılmış ve gövde hafifçe dışa açılmaktadır. Ağız kısmı hafif kalın cidarlıdır ve yüzeyde genelde bezeme görülmemektedir³⁶. Benzer örneklerde alçak halka kaide görülmektedir.

Bu form tipinin ağız çapı 21-28 cm arasında değişmektedir³⁷. Makale kapsamında değerlendirilen Form 1'e ait iki parçanın da ağız çapları 21 ve 22 cm'dir. Kat. No. 1 orta kireç az mika katkılı, Kat. No. 2 orta mika ve az kum katkılıdır. Hamur renkleri 2.5 YR 6/8 açık kırmızı, astar renkleri 10 R 5/8 kırmızı olarak gözlenmiştir. Benzer örneklerine Kelenderis³⁸, Perge³⁹, Nea Paphos⁴⁰ ve Syedra⁴¹'da rastlanmıştır.

Doğu Akdeniz'de üretimi yaygın olan bu form MS 4. yüzyıl sonları ile MS 5. yüzyıl ortaları arasına tarihlendirilmektedir⁴². Syedra'da ele geçmiş bu form da benzer örneklerine göre MS 4.- 5. yüzyıllara tarihlendirilmektedir.

Hayes Form 2: (Kat. No. 3-6, Fig. 7/3-6) Bu form Hayes'in Afrika 84 formunu taklit etmektedir⁴³. Dışa çekilmiş ve gövdeye göre daha kalınlaşmış dudak üzerinde iki ya da üç yiv görülebilmekte, ağız çapı 22-29.5 cm ve 15.5- 19 cm arasında değişmektedir⁴⁴. Alçak ve halka kaideli, gövde üzerinde çeşitli rulet bezemeler görülmektedir⁴⁵. Form Doğu Akdeniz'de yaygın olarak üretilmekte ve kullanılmaktadır⁴⁶.

Bu forma ait değerlendirilen 4 adet tabak ve kase formlarının ağız çapları 14 cm ile 27 cm arasında değişmektedir. Kil oldukça ince elenmiş, genelinde kum, kireç ve mika katkısı

³⁶ Hayes 1972, 372.

³⁷ Hayes 1972, 372.

³⁸ Tekocak 2006, 62.

³⁹ Atik 1995, 166.

⁴⁰ Meyza 2007, 48-49.

⁴¹ Gerçeker 2020, 108.

⁴² Hayes 1972, 373.

⁴³ Hayes 1972, 132-233, 373, Fırat 1999, 42.

⁴⁴ Hayes 1972, 373.

⁴⁵ Hayes 1972, 132-233, 373.

⁴⁶ Fırat 1999, 42.

gözlenmektedir. Hamur renkleri 2. 5 YR, 5 YR, 10 R kategorilerinde açık kırmızı, kırmızımsı sarı, soluk kırmızı arasında değişmektedir. Astar renkleri ise 2.5 YR, 10 R, 5 YR skalasında kırmızı, açık kırmızı, soluk kırmızı, koyu grimsi tonlarda değişmektedir. Benzer örnekleri Demre⁴⁷, Abu Mena⁴⁸, Anemurium⁴⁹, Perge⁵⁰, Kelenderis⁵¹, Nea Paphos⁵², Andriake⁵³, Arykanda⁵⁴, Pednelissos⁵⁵, Syedra⁵⁶, Atina Agorasi⁵⁷, Olympos⁵⁸, ta ele geçmiştir.

Kapların genelinde rulet tekniğinde bezemeler görülürken, bezemesiz örneklerine de rastlanabilmektedir.

Bu forma ait kaplar benzer örneklerine göre MS 5. yüzyılın ortaları ile MS 6. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmektedir.

Hayes Form 6: (Kat. No. 7, Fig.7/7) Nadir üretilen formlardan birisidir⁵⁹. Genelde dış kısımda ağız kenarında iki adet yiv görülmektedir⁶⁰. Hafif bir dönüşle yuvarlaklaşan gövde formunda ve düz ya da halka kaideli olarak görülebilmektedir.

Form 6'ya ait incelenen seramiğin çapı 18 cm'dir. Kireç, kum ve mika katkılı, açık kırmızı hamur renginde ve pembemsi astar rengine sahiptir Benzer örnekleri Perge⁶¹, Anemurium⁶², Olympos⁶³, ta görülmektedir.

Hayes bu kapların MS 6. yüzyılın ikinci yarısı MS 7. yüzyılın başlarına tarihlendiğini söylemektedir⁶⁴. Benzer örneklere göre Syedra'da bulunan seramikler de MS 6.-7. yüzyıllara tarihlendirilmiştir.

Hayes Form 7: (Kat. No. 8-9, Fig. 7/8-9) Bu form tekne ya da çanak olarak adlandırılmakta⁶⁵, üçgenimsi bir ağız yapısına sahip ve ağız üzerinde iki adet derin yiv göze

⁴⁷ Kaya 2007, 187.

⁴⁸ Hayes 1972, 372, 375.

⁴⁹ Williams 1989, 30-31.

⁵⁰ Atik 1995, 162-166; Fırat 1999, 41-43; Fırat 1992, 49- 63.

⁵¹ Tekocak 2008, 135; Tekocak 2006, 63.

⁵² Meyza 2007, 51.

⁵³ Öz 2020, 74.

⁵⁴ Yaman 2018, 77,133.

⁵⁵ Jackson 2012, 96.

⁵⁶ Gerçeker 2020, 109.

⁵⁷ Hayes 1972, 373.

⁵⁸ Mirzanlı 2019, 19.

⁵⁹ Hayes 1972, 377.

⁶⁰ Hayes 1972, 377.

⁶¹ Fırat 1999, 47; Fırat 1992, 59; Atik 1995, 162.

⁶² Williams 1989, 37.

⁶³ Mirzanlı 2019, Kat. 65.

⁶⁴ Hayes 1972, 377.

⁶⁵ Hayes 1972, 377.

çarpmaktadır⁶⁶. Ağızdan gövdeye geçişte kaba yapışık bir şekilde eklenmiş yatay kulba basılmış parmak izleri görülmektedir. Kavis yapan kısımda dalga motifi de görülebilmektedir. Gövdeye keskin bir geçiş yapan kap yüksek halka kaideye ve kalın cidara sahiptir. Gövdede rulet bezeme ya da ağızda zikzak motifi bazı örneklerde karşımıza çıkmaktadır.

Bu seramiklerin ağız çapları 30 ve 35 cm'dir. Ağız ve gövde arasına eklenmiş yatay kulplu (Fig. 7/8) ve gövde'de dalga motifi bezemesinin görülmesi açısından önemlidir (Fig. 7/9). Hamur rengi açık kırmızı ve açık kahve arasında değişmekte, astar rengi ise kırmızının tonlarından olduğu gözlenmektedir. Katkı maddesinde kireç, kum ve mika görülmektedir.

Bu forma ait benzer örnekler Nea Paphos⁶⁷ ve Perge⁶⁸'de ele geçmiştir.

Benzer örneklerine göre Kat. No. 8 MS 440-600 arasına, Kat. No. 9 ise MS 6.-7. yüzyıllara tarihlenmiştir.

Hayes Form 8: (Kat. No.10, Fig. 8/10) Dışa dönük ağızlı ve yassılaştırılan ağzın dışta kalan kısmı hafif yukarı kaldırılarak oluşturulmuş bir formdur⁶⁹. Bazı örneklerde dışta rulet bezeme görülebilmektedir⁷⁰.

Syedra'dan bu forma ait bir adet seramik değerlendirilmiştir. Açık kırmızı tonlarında hamur rengine ve kırmızı tonlarda astar rengine sahiptir. Hamurunda kireç, mika ve kum gözlenmiştir. Formun paralel örneklerine Anemurium⁷¹, Ksanthos⁷², Kelenderis⁷³, Demre⁷⁴, Perge⁷⁵, Andriake⁷⁶, Arykanda⁷⁷, Olympos⁷⁸ ve Olba⁷⁹'da görülmüştür. Benzer örneklerine göre MS 6.-7. yüzyıllara tarihlenmiştir.

Hayes Form 9: (Kat. No. 11-15, Fig. 8/11-15) Form, dışa çekik kalınlaştırılmış üçgenimsi ağızlı ve düz dip kısmıyla bilinmekte, dudak ise genelde gövdeden bir çıkıntı yaparak ayrılmaktadır⁸⁰. Dışa çekik ağız ve gövdede bir ya da iki sıra halinde rulet tekniği görülmekte,

⁶⁶ Fırat 1999, 49.

⁶⁷ Meyza 2007, 58; Hayes 1991, fig. LXXII/11- 16.

⁶⁸ Meyza 2007, 58; Atik 1995, 162; Fırat 1999, 50.

⁶⁹ Hayes 1972, 379.

⁷⁰ Hayes 1972, 379.

⁷¹ Williams 1989, 34.

⁷² Hayes 1972, 379.

⁷³ Tekocak 2006, 63-64.

⁷⁴ Kaya 2007, 307-310.

⁷⁵ Fırat 1999, 51.

⁷⁶ Öz 2020, 77-78.

⁷⁷ Yaman 2018, 83-84.

⁷⁸ Mirzanlı 2019, 28.

⁷⁹ Aydın 2019, 124.

⁸⁰ Hayes 1972, 379.

bazen de ağız kısmında baskı bezeme dikkat çekmektedir⁸¹. Hayes bu forma ait 3 varyasyon belirlemiştir: bunlar Form 9A, 9B ve 9C' dir.

Form 9A: (Kat. No. 11, Fig.8/11) Erken versiyona ait bu forma ait örnekler, yüksekliği az, yivlenmiş halka kaideye sahiptir⁸². Genelde dışa dönük, dudakta yiv bulunmamakta, bazen gövdede rulet bezeme görülmekte ve Form 2 ve Form 9 arasında benzerlik göstermektedir⁸³.

Bu forma ait seramik, soluk kırmızı hamur renginde ve bir ton koyusu olan kırmızı renk ile astarlanmıştır.

9A varyasyonuna ait kapların benzerlerine Ksanthos Letoon⁸⁴, Perge⁸⁵, Kelenderis⁸⁶ ve Syedra⁸⁷, da rastlanmış, benzer örneklere göre MS 6. yüzyıl ortaları ile MS 5. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir.

Form 9B: (Kat. No. 12-14, Fig. 8/12-14) Bu versiyona ait seramiklerde alçak kaide görülmektedir⁸⁸. Dudak kısmı hafifçe içe meyilli, gövdede rulet bezemelidir⁸⁹. 9A tipine göre derinliği artış göstermiştir⁹⁰.

Formun Syedra örneklerinin hamur ve astar renkleri kırmızı ve açık kırmızı tonlarında değişmektedir. Gövdelerinde rulet bezeme görülmektedir. Fig. 8/14 örneğinde ağız kısmında dalga şeklinde baskı bezeme gözlenmektedir.

Bu form varyasyonuna ait kapların benzer örneklerine Kelenderis⁹¹, Emporio (Chios)⁹², Perge⁹³, Demre⁹⁴, Anemurium⁹⁵, Pednelissos⁹⁶, Andriake⁹⁷, de görülmektedir. 9B formuna ait seramikleri benzer örneklerine göre kabaca MS 6.-7. yüzyıllara tarihlendirilmiştir.

⁸¹ Hayes 1972, 379.

⁸² Hayes 1972, 379.

⁸³ Fırat 1999, 52-53.

⁸⁴ Hayes 1972, 379.

⁸⁵ Fırat 1999, 181; Jackson 2012, 96.

⁸⁶ Tekocak 2006, 64.

⁸⁷ Gerçeker 2020, 110.

⁸⁸ Hayes 1972, 379.

⁸⁹ Fırat 1999, 53.

⁹⁰ Ergürer 2012, 191.

⁹¹ Tekocak 2006, 64; Tekocak 2008, 135.

⁹² Hayes 1972, 381.

⁹³ Fırat 1999, 188-189, 193.

⁹⁴ Kaya 2007, 189-190; Kaya 2007, 191-192.

⁹⁵ Williams 1989, 31.

⁹⁶ Jackson 2012, 96.

⁹⁷ Öz 2020, 81.

Form 9C: (Kat. No. 15, Fig. 8/15) Üçüncü form da 9B’de olduğu gibi düz diplidir⁹⁸. Dışa dödük kalınlaştırılmış dudak üzerinde 2 adet derinleştirilmiş yiv gözlenmektedir.

Hamur rengi açık kırmızı tonlarında astar rengi ise hamur renginden daha koyu kırmızımsı tonlarda, kireç ve mika katkılıdır. İçe dönmüş ve dışa sarkıtılmış ağız üzerinde derinleştirilmiş yivler görülmektedir. Bu forma ait benzer örnekler Olba⁹⁹, Ksanthos¹⁰⁰, Anemurium¹⁰¹, Parion¹⁰², Perge¹⁰³, Nea Paphos¹⁰⁴, Syedra¹⁰⁵, Demre¹⁰⁶,’de görülmektedir. Paralel örneklerine göre MS 6. yüzyıl ortaları ile MS 7. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir.

Hayes Form 10: (Kat. No. 16, Fig. 8/16) Diğer formlar kadar yaygın üretilmeyen bu form 9C formunda olduğu gibi düz ve yivlenmiş bir tabana sahiptir¹⁰⁷. Ancak 9C formundan daha derin ve büyük çapta, gövdede düzensiz birkaç sıra halinde rulet bezeme görülebilmektedir¹⁰⁸.

Açık kırmızı hamur rengine ve hamurundan daha koyu bir astar rengine sahiptir. Hamurunda kireç ve mika gözlenmiştir. İçe dönük ağız dışa doğru sarkıtılmış ve ağız üzerinde iki adet yiv eklenmiştir. Yivlerin üzerine denk gelecek şekilde dalga şeklinde baskı bezeme eklenmiştir. Kabın dış gövdesi ise üç sıra halinde rulet bezeme ile süslenmiştir. Bu formun benzer örneklerine Perge¹⁰⁹, Kelenderis¹¹⁰, Peyia (Cyprus)¹¹¹, Anemurium¹¹², Nea Paphos¹¹³,’ta görülmektedir. Benzer örneklerine göre bu seramiği MS 6. yüzyıl sonları ile MS 7. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmiştir.

Hayes Form 11: (Kat. No. 17-18, Fig. 8/17-18) Yaygın üretilen bu formun ağız çapı 28-40 cm arasında değişmekte, dışa doğru sarkıtılmış ve kalınlaştırılmıştır¹¹⁴. Ağız kısmından gövdeye geçiş kısmına yatay olarak iki kulp eklenmiş ve dış kısımda basamak şeklinde

⁹⁸ Ergürer 2012, 191.

⁹⁹ Aydın 2019, 312.

¹⁰⁰ Hayes 1972, 381.

¹⁰¹ Williams 1989, 32.

¹⁰² Ergürer 2012, 190-191.

¹⁰³ Fırat 1999, 196.

¹⁰⁴ Meyza 2007, 69.

¹⁰⁵ Gerçeker 2020, 110-111.

¹⁰⁶ Kaya 2007, 230-231.

¹⁰⁷ Hayes 1972, 382.

¹⁰⁸ Hayes 1972, 382.

¹⁰⁹ Fırat 1999, 197.

¹¹⁰ Tekocak 2008, 136.

¹¹¹ Hayes 1972, 382.

¹¹² Williams 1989, 33.

¹¹³ Meyza 2007, 70.

¹¹⁴ Hayes 1972, 383.

dizelenmiş düzensiz yivler görülmektedir¹¹⁵. Kulplar kısa, yuvarlak cidarlı ve orta kısmından hafif yukarı kaldırılmıştır¹¹⁶.

Hamur renkleri açık kırmızı ve kırmızımsı kahve arasında, astar renkleri ise kırmızı, pembe ve gri tonlarında değişmektedir. Kat. No. 18 kaide kısmı hariç tam formu vermekte, ağız kısmında ise şerit halinde kahverengimsi boya gözlenmektedir. Yatay kulp kısmen korunmuş ve kulp cidarı oval formdadır. Her iki örnekte de gövde basamak şeklinde yivlenmiştir.

Bu forma ait seramiklerin benzer örneklerine Andriake¹¹⁷, Arykanda¹¹⁸, Olympos¹¹⁹, Alanya-Kadıpaşa¹²⁰, Nea Paphos¹²¹, Syedra¹²², Parion¹²³, Cyprus (Survey)¹²⁴, Demre¹²⁵, Perge¹²⁶, de rastlanmaktadır. Benzer örneklerine göre bu kapları kabaca MS 5. yüzyıl sonları ile MS 7. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Değerlendirme ve Sonuç

Kilikia ve Pamphylia Bölgeleri'nde konumda yer alan Syedra Antik Kenti seramik buluntusu açısından oldukça zengindir. Kazı çalışmasında pek çok buluntuya rastlansa da en yaygın grubu Geç Roma D/Kıbrıs tipi formlar oluşturduğu gözlenmektedir. Syedra'nın konumu, çevre kentlerle çağdaş olması ve bu kentlerde benzer seramik formlarının görülmesi bir ticaret ağının parçası olduğunu düşündürmektedir. Kentte yerel üretim olduğuna dair henüz kalıntılara rastlanmasa da çevre kentlerde üretilmiş olan ya da Kıbrıs üretimi olan örneklerle rastlamak muhtemeldir.

Makale kapsamında değerlendirilen seramiklerin incelemelerine göre katkı maddelerinde kireç, kum, mika görülürken bazı örneklerde şamot ve taş parçacıklarının eklendiği gözlenmiştir. Hamur renkleri kırmızı, soluk kırmızı, kırmızımsı kahve ve açık kahve arasında değişirken astar renkleri ise mat pembe, kırmızı ve koyu grimsi tonlarda değişmektedir. Katkı maddelerinin formlar arası çeşitlilik göstermesi de birden fazla üretim merkezinde üretilen seramiklerin olabileceğini düşündürmektedir.

¹¹⁵ Hayes 1972, 383.

¹¹⁶ Hayes 1972, 383.

¹¹⁷ Öz 2020, 90- 92.

¹¹⁸ Yaman 2018, 100- 102.

¹¹⁹ Mirzanlı 2019, 134- 135.

¹²⁰ Kısa 2019, 42.

¹²¹ Meyza 2007, 72- 74; Hayes 1991.

¹²² Gerçeker 2020, 111.

¹²³ Ergürer 2012, 192.

¹²⁴ Hayes 1972, 183.

¹²⁵ Kaya 2007, 224.

¹²⁶ Fırat 1999, 363.

Hayes'in gruplamasına göre oluşturulan formlardan bazılarında rastlanmamış ancak Form 2, Form 9 ve Form 11 ele geçenler arasında daha büyük bir paya sahiptir. Formlar daha çok tabak, kâse ve leğen olarak adlandırabileceğimiz büyük çaplı kaplardan oluşmakta ve kabaca MS 4. ile MS 7. yüzyıllar aralığına tarihlenmektedir. Syedra'nın bir üretim merkezi olup olmadığı halen soru işareti barındırır da ilerleyen yıllarda bu sorunun açıklık kazanması amaçlanmaktadır.

KATALOG

Kazı No. ABL 173	Kat. No. 1	Fig. 7/1
Ağız Çapı: 21 cm	Yükseklik: 3.5 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	Astar Rengi: 10 R 5/8 red	
Açıklama: Hayes Form 1, dışta yiv ve çark izleri, içte çark izleri, astar yer yer soyulmuş, orta kireç, az mika katkılı		

Kazı No. ABL 204	Kat. No. 2	Fig. 7/2
Ağız Çapı: 22 cm	Yükseklik: 3.1cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	Astar Rengi: 10 R 5/8 red	
Açıklama: Hayes Form 1, basit ağız kenarlı, içte ve dışta az kalker tabakası, orta mika ve az kum katkılı		

Kazı No. ABL 124	Kat. No. 3	Fig. 7/3
Ağız Çapı: 20 cm	Yükseklik: 3.3 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/6 light red	Astar Rengi: 2.5 YR 5/6 red	
Açıklama: Hayes Form 2, dışa çekik ağızlı, ağızda iki sıra halinde derin yiv, gövdede çizgi bezeme ve çark izleri, yoğun kalker tabakası, içte çark izleri ve az kalker tabakası, yoğun kireç, orta mika ve kum katkılı		

Kazı No. ABL 194	Kat. No. 4	Fig. 7/4
Ağız Çapı: 19 cm	Yükseklik: 2.8 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	Astar Rengi: 2.5 YR 5/8 red	
Açıklama: Hayes Form 2, dışa çekik ağızlı, ağız üzerinde iki adet kanal oluşturmuş yiv, gövdede çentik bezeme, içte ve dışta yiv ve çark izleri, az kalker tabakası, az kireç, kum ve mika katkılı		

Kazı No. ABL 29	Kat. No. 5	Fig. 7/5
Ağız Çapı: 25 cm	Yükseklik: 2.8 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	Astar Rengi: 2.5 YR 5/8 red	
Açıklama: Hayes Form 2, dışa çekik ağızlı ağız üzerinde dört adet yiv, gövdede rulet bezeme ve az kalker tabakası, içte yoğun kalker tabakası, yoğun mika ve az kireç katkı		

Kazı No. ABL 108	Kat. No. 6	Fig. 7/6
Ağız Çapı: 18 cm	Yükseklik: 2.8	
Hamur Rengi: 10 R 6/8 light red	Astar Rengi: 10 R 6/8 light red	
Açıklama: Hayes Form 2, dışa çekik ağızlı, ağız üzerinde iki adet derinleştirilmiş yiv, gövdede çentik bezeme, içte çark izleri, az kireç, mika ve kum katkı		

Kazı No. ABL 191	Kat. No. 7	Fig. 7/7
Ağız Çapı: 18 cm	Yükseklik: 4.8 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/6 light red	Astar Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	
Açıklama: Hayes Form 6, yükseltilmiş dudak dışa çekik, içte ve dışta yiv ve çark izleri, az kalker tabakası, yoğun kum, az kireç, orta şamot katkı		

Kazı No. ABL 89	Kat. No. 8	Fig. 7/8
Ağız Çapı: 35 cm	Yükseklik: 3.6 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	Astar Rengi: 2.5 YR 4/6 red- 10 R 5/8 red	
Açıklama: Hayes Form 7, dışa çekik ağız üzerinde iki adet kanal oluşturmuş yiv, ağızdan gövdeye geçişte parmak baskılı yatay şerit kulp, içte yoğun kalker tabakası ve çark izleri, az kireç ve kum, yoğun mika katkı		

Kazı No. ABL 83	Kat. No. 9	Fig. 7/9
Ağız Çapı: 30 cm	Yükseklik: 3.9 cm	
Hamur Rengi: 7.5 YR 6/4 light brown	Astar Rengi: 2.5 YR 5/8 red	
Açıklama: Hayes Form 7, dışa çekik ağızlı, ağız üzerinde iki adet derinleştirilmiş yiv, gövdede dalga şeklinde kazıma bezeme ve yoğun kalker tabakası, içte kalker tabakası ve çark izleri, yoğun kireç ve mika, az kum katkı		

Kazı No. ABL 25	Kat. No. 10	Fig. 8/10
Ağız Çapı: 25 cm	Yükseklik: 3.3 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	Astar Rengi: 10 R 5/8 red	
Açıklama: Hayes Form 8, yassılaştırılmış dudak dışı çekik, ağız üzerinde yiv, gövdede keskinleştirilmiş yiv ve az kalker tabaksı, içte çark izleri, az mika, kireç ve kum katkılı		

Kazı No. ABL 174	Kat. No. 11	Fig. 8/11
Ağız Çapı: 23 cm	Yükseklik: 2.5 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	Astar Rengi: 10 R 5/6 red	
Açıklama: Hayes Form 9A, dışı çekik ağızlı, gövdede rulet bezeme, içte ve dışta çark izleri, yoğun kireç, orta mika, az kum katkılı		

Kazı No. ABL 61	Kat. No. 12	Fig. 8/12
Ağız Çapı: 31 cm	Yükseklik: 3.6 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	Astar Rengi: 10 R 5/6 red	
Açıklama: Hayes Form 9B, dışı çekik ağızlı, gövdede çentik bezeme, içte ve dışta çark izleri ve kalker tabakası, orta mika, az kireç katkılı		

Kazı No. ABL 202	Kat. No. 13	Fig. 8/13
Ağız Çapı: 25 cm	Yükseklik: 3.4 cm	
Hamur Rengi: 10 R 6/8 light red	Astar Rengi: 10 R 6/8 light red	
Açıklama: Hayes Form 9B, dışı çekik ağızlı, gövdede çentik bezeme, içte ve dışta yiv ve çark izleri, orta mika katkılı		

Kazı No. ABL 104	Kat. No. 14	Fig. 8/14
Ağız Çapı: Bilinmiyor. Benzer örneğine göre 26 cm	Yükseklik: 3 cm	
Hamur Rengi: 10 R 6/8 red	Astar Rengi: 10 R 6/8 red	
Açıklama: Hayes Form 9B, içe çekik, dışı sarkıtılmış ağızlı, ağız üzerinde dalga motifi, gövdede çentik bezeme, içte çark izleri ve az kalker tabakası, az kireç ve mika katkılı		

Kazı No. ABL 109	Kat. No. 15	Fig. 8/15
Ağız Çapı: 22 cm	Yükseklik: 3.8 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/6 light red	Astar Rengi: 10 R 5/6 red	
Açıklama: Hayes Form 9C, yükseltilmiş ağız hafif içe dönük ve dışa sarkıtılmış, ağız üzerinde iki sıra halinde kanal oluşturmuş yiv, içte çark izleri, az kireç ve mika katkı		

Kazı No. ABL 64	Kat. No. 16	Fig. 8/16
Ağız Çapı: 30 cm	Yükseklik: 6.1 cm	
Hamur Rengi: 10 R 6/8 light red	Astar Rengi: 10 R 5/6 red	
Açıklama: Hayes Form 10, içe çekik ve dışa sarkıtılmış ağız üzerinde iki sıra halinde kanal oluşturmuş yiv ve dalga bezme, gövdede yivler arasında iki sıra halinde çizgi ve rulet bezeme, içte yoğun kalker tabakası, az kireç ve mika katkı		

Kazı No. ABL 9	Kat. No. 17	Fig. 8/17
Ağız Çapı: 22 cm	Yükseklik: 9 cm	
Hamur Rengi: 10 R 4/4 reddish brown	Astar Rengi: 5 YR 5/3 pink	
Açıklama: Hayes Form 11, ağız dışa doğru kalınlaştırılmış, içte ve dışta yiv ve çark izleri, kalker tabakası, yoğun kireç ve mika katkı		

Kazı No. ABL 94	Kat. No. 18	Fig. 8/18
Ağız Çapı: 37 cm	Yükseklik: 9.8 cm	
Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red	Astar Rengi: Gley 1 3/1 very dark greenish gray (boya: 7.5 YR 4/1 dark gray)	
Açıklama: Hayes Form 11, ağız dışa doğru kalınlaştırılmış, gövdeye geçişte yatay kulp kırık, ağızın dış kenarında boya ve yoğun kalker tabakası, içte basamak halinde yiv ve az kalker tabakası, yoğun kireç, az taşçık ve mika katkı		

KAYNAKÇA

Atik 1995

N. Atik, Die Keramik aus den Südthermen von Perge, Istanbul Mitteilungen 40, Tübingen 1995.

Aydın 2019

S. Aydın, Olba Geç Roma Dönemi Seramik Buluntuları, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara 2019.

Beaufort 1817

F. Beaufort, Karamania or a brief descriptions of the South Coast of Asia Minor and of the Remains of Antiquity with plans, views etc, London 1817.

Can vd. 2017

B. Can - A. Çakır - B. Cannon - D. Murphy - H. A. Kızıllarslanoglu, "Surveys at Syedra (Second Season) 2016/Syedra 2016 (İkinci Sezon) Yüzey Araştırmaları", ANMED 15, 2017, 242-250.

Ergürer 2012

H. E. Ergürer, Parion Roma Seramikleri, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum 2012.

Ergürer vd. 2020

H. E. Ergürer- Y. Arlı-M. Yıldızlı-U. Büyüme-H. Ergürer, "Syedra 2020 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları" 2019- 2020 Yılı Kazı Çalışmaları, Kazı Sonuçları Toplantısı 42. Cilt 2, Ankara 2022, 289- 310.

Erhan 2014

F. Erhan, Antik Çağ Kilikia Sikkelerinde Dinsel Tasvirler, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Klasik Arkeoloji Bilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2014.

Fırat 1992

N. Fırat, Perge Konut Alanı Kullanım Keramiği: Tipolojik İnceleme, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1992.

Fırat 1999

N. Fırat, Perge Konut Alanı Keramiği, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 1999.

French 2014

D. H. French, Roman Roads and Milestones of Asia Minor Vol. 3: Milestones, Fasc. 3.6: Lycia et Pamphylia, Ankara 2014.

Gerçeker 2020

G. S. Gerçeker, "2020 Yılı Syedra- Büyük Hamam Kazı Çalışmalarında Bulunan Geç Roma D Seramikleri" SRMKA 2, 2020, 103-135.

Güzel 2018

S. Güzel, Syedra Tarihi ve Sikkeleri, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Tarih Ana Bilim Dalı, Eski Çağ Tarihi Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2018.

Hayes 1972

J. W. Hayes, Late Roman Pottery, The British School at Rome, London 1972.

Hayes 1991

J. W. Hayes, Paphos: The Hellenistic and Roman Pottery III, Nicosia 1991.

Heberdey-Wilhelm 1986

R. Heberdey-A. Wilhelm, Reisen in Kilikien, Wien 1986.

Hill 1900

G. F. Hill, Catalogue of the Greek Coins of Lycaonia, Isaura, and Cilicia, London 1900.

Huber 1993

G. Huber, "Syedra", Anzeiger der Philosophisch-Historische Klasse 129. Verlag Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien 1993, 27-78.

Jackson vd. 2012

M. Jackson-M. Zelle- L. Vandeput- V. Köse, "Primary evidence for Late Roman D Ware production in southern Asia Minor: a challenge to "Cypriot Red Slip Ware", Anatolian Studies 62, 2012, 89-114.

Karamut 1997

İ. Karamut, "1995 Yılı Syedra Antik Kenti Çevre Düzenleme ve Kurtarma Kazısı Çalışmaları", VII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri, 8-10 Nisan 1996, Kuşadası 1997, 49-56.

Kaya 2007

İ. Kaya, Demre Aziz Nikolaos Kilisesi Kazılarında Ele Geçen Terra Sigillata ve Red Slip (Kırmızı Astarlı) Seramikler (1998-2004), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2007.

Kısa 2009

A. Kısa, Alanya-Kadıpaşa Roma Dönemi Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramikleri, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum 2009.

Köse 2017

V. Köse, "Nehirler, Kıyılar, Limanlar ve Kentler", Anadolu/Anatolia 43, 2017, 179-201.

Meyza 2007

H. Meyza, Nea Paphos V, Cypriot Red Slip Ware: Studies on a Late Roman Levantine Fine Ware, Warsaw University Press, Warsaw 2007.

Mirzanlı 2019

F. Mirzanlı, Olympos Piskoposluk Sarayında Bulunan Erken Bizans Seramikleri, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Denizli 2019.

Mitford 1980

T. B. Mitford, "Roman Rough Cilicia", Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt, Vol. II, Berlin-New York 1980.

Öz 2020

C. Öz, Myra ve Andriake Geç Roma Geç Roma Dönemi Seramikleri, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Antalya 2020.

Poblome vd. 2001

J. Poblome- P. Degryse- D. Cottica- N. Fırat, "A New Early Byzantine Production Centre in Western Asia Minor. A Petrographical and Geochemical Study of Red Slip Ware From Hierapolis, Perge and Sagalassos.", RCRF Acta 37, 2001, 119-126.

Poblome- Fırat 2011

J. Poblome- N. Fırat, "Late Roman D. A Matter of Open(ing) or Closed Horizons?", LRFW 1. Late Roman Fine Wares. Solving Problems of Typology and Chronology, Roman and Late Antique Mediterranean Pottery 1, (Eds. M. Á. Cau- P. Reynolds- M. Bonifay), Oxford 2011, 49-55.

Tekocak 2006

M. Tekocak, Kelenderis Roma Çağı Seramiği, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Klasik Arkeoloji Bilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya 2006.

Tekocak 2007

M. Tekocak, "Kelenderis Aşağı Şehir Sondajında Bulunan Kıbrıs Kırmızı Astarlı (Geç Roma D) Kapları", İDOL Arkeologlar Derneği Dergisi 9-33, 2007, s. 16-25.

Tekocak 2008

M. Tekocak, "African and Cypriot Red Slip Wares from Kelenderis", Proceedings of the XII Symposium on Mediterranean Archaeology, Eastern Mediterranean University, Amagusta, North Cyprus, 5- 8 March, SOMA 2008, BAR-IS. 1909, 132- 142.

Waagé 1948

F. O. Waagé, "Hellenistic and Roman tableware of North Syria", Antioch-on-the-Orontes IV, 1, Ceramics and Islamic coins, (Ed. F.O. Waagé), Princeton University Press, Princeton 1948, 1-60.

Williams 1989

C. Williams, Anemurium: The Roman and Early Byzantine Pottery, Wetteren, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1989.

Yaman 2018

A. Yaman, Arykanda Geç Antik Dönem Mahallesi Seramikleri, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Arkeoloji Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Muğla 2018.

FİGÜRLER

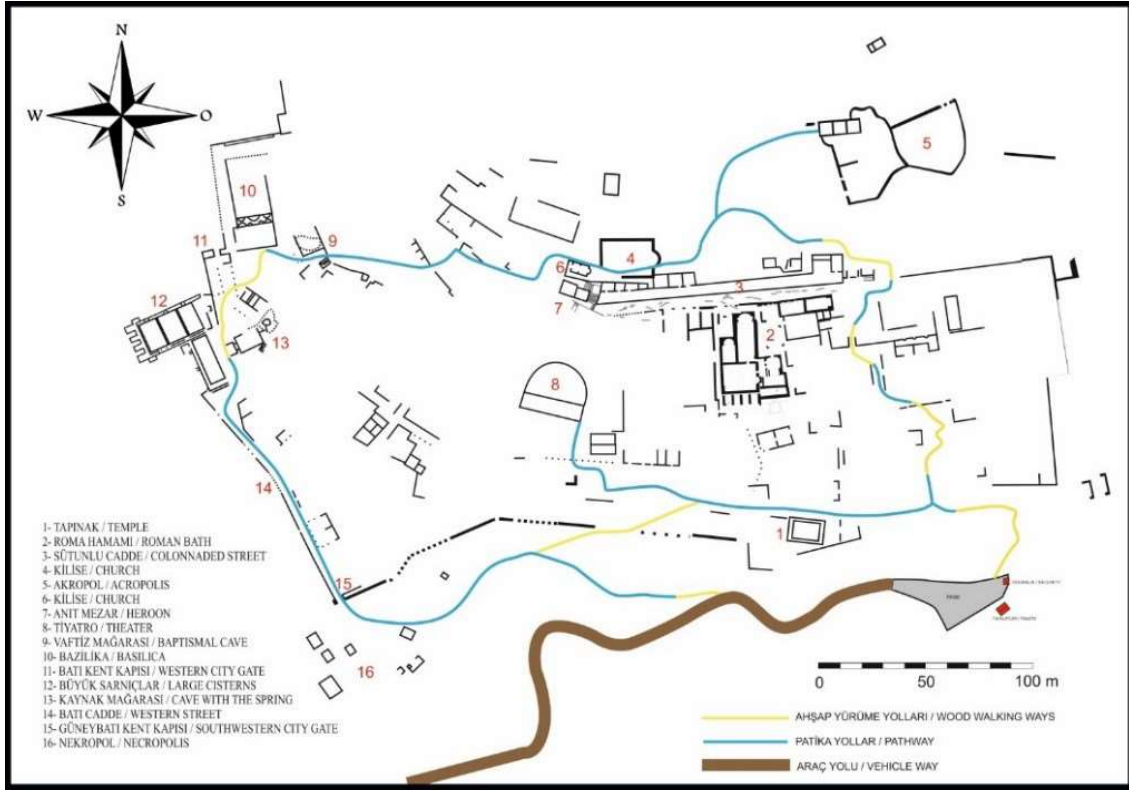

Fig. 1: Syedra Kent Planı

Fig. 1: Sütünlü Cadde

Fig. 3: 1. Sahanlık Bölümü Kazılar Öncesi Görünümü

Fig. 4: 1. Sahanlık Bölümü Kazılar Sonrası Görünümü

Fig. 5: Merdivenler Kazılar Sonrası Görünümü

Fig. 6: Merdivenlerin Genel Görünümü

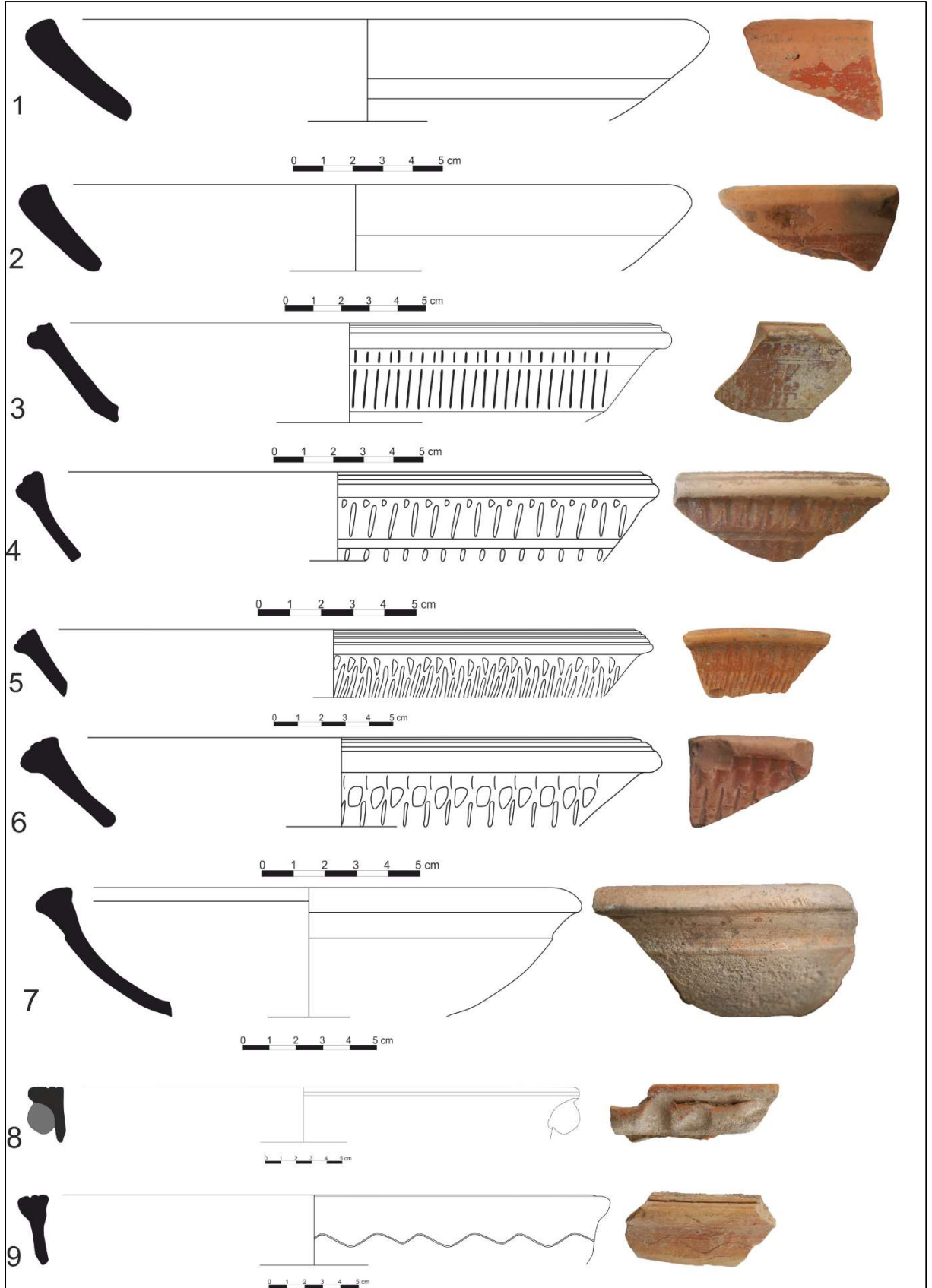

Fig. 7: Hayes Form 1: 1-2, Hayes Form 2: 3-6, Hayes Form 6: 7, Hayes Form 7: 8-9

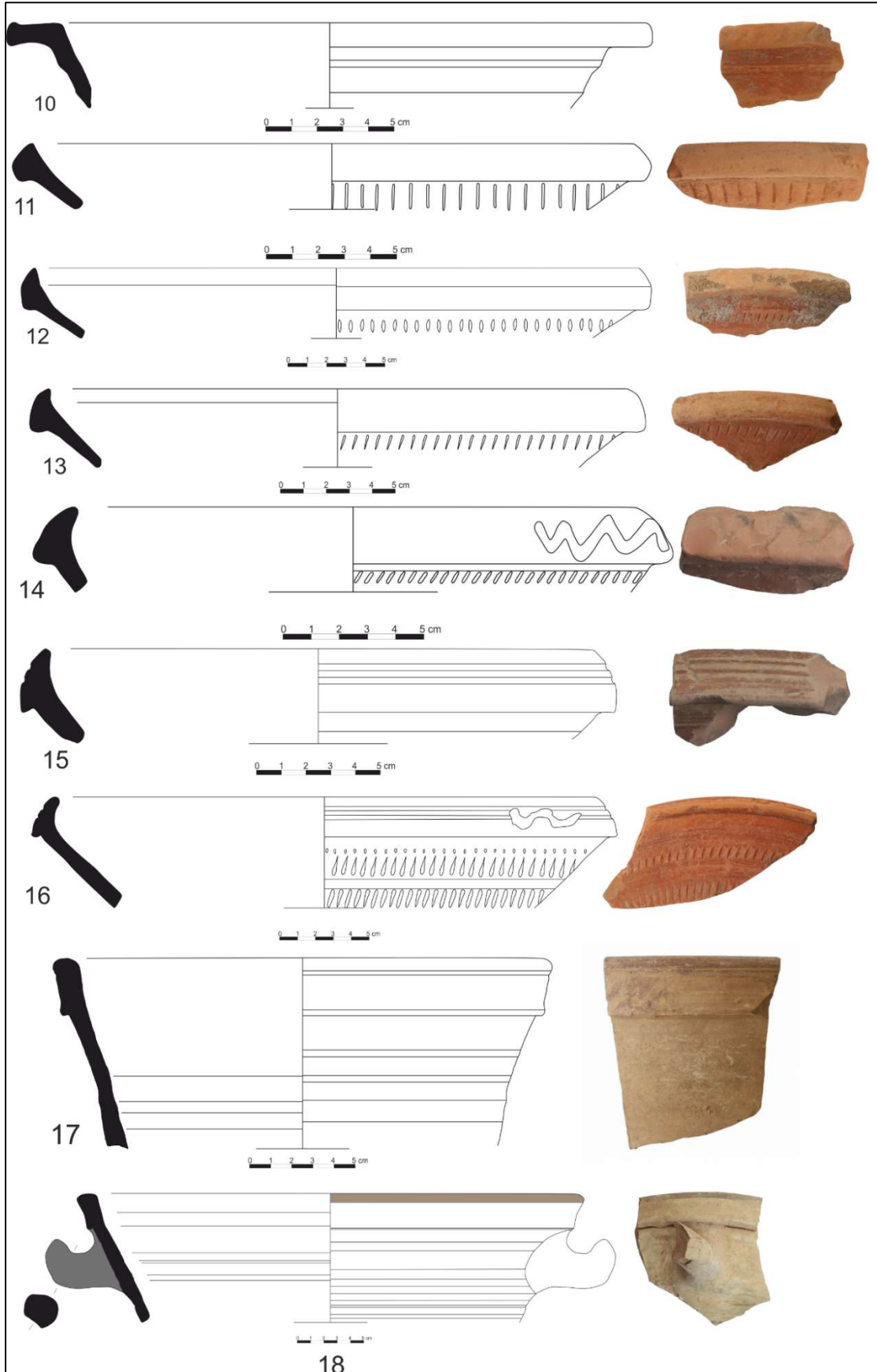

Fig. 8: Hayes Form 8: 10, Hayes Form 9A: 11, Hayes Form 9B: 12- 14, Hayes Form 9C: 15, Hayes Form 10: 16, Hayes Form 11: 17- 18